

Створення веб-сайтів публічних бібліотек

Методична консультація

Офіційне представництво публічної бібліотеки в Інтернет – нагальна необхідність у сучасному інформаційному просторі. Оскільки суспільство швидко рухається в напрямку дигіталізації, саме наявність інформації про бібліотеку та її послуги в Інтернет є чи й не важливішим адвокаційним майданчиком. Останні роки бібліотеки все більше опановують такі інформаційні платформи як блогосфера, соціальні мережі, месенджери тощо. Ці сучасні канали цифрової комунікації зарекомендували себе як потужні прийоми спілкування з користувачем та можливості донести до клієнтів та потенційної аудиторії важливість бібліотек для суспільства.

Незважаючи на те, що мікроблоги та соціальні мережі надійно перехопили пальму першості в інформаційному цифровому просторі, наявність офіційного веб-сайту залишається важливим елементом промоції бібліотеки субрегіонального та базового рівня. Веб-сайт дає можливість представити офіційні статичні дані, необхідні для взаємодії з користувачем.

У середині 2000-х років найпопулярнішими платформами для створення бібліотечних веб-сайтів в Україні були безкоштовні російські веб-гостинги з вбудованою системою керування сайтом – *Yandex* та *uCoz*. Фактично – це безкоштовні веб-сервіси, що працюють за принципами Web 2.0, і дозволяють створювати сайти різного рівня складності та розміщувати їх на безкоштовному гостингу. Із розвитком мобільних пристроїв, коли актуальними стали адаптовані до різних екранів сайти, ці платформи застаріли, оскільки не підтримують сучасні функціонали. До того ж, обидва сервіси є російськими, хоча і передбачають можливість обирати домени, спеціально розраховані на українську аудиторію – *name.ucoz.ua*, *name.at.ua* та ін.

Враховуючи санкції, запроваджені Україною проти російських компаній *Yndex* та *Mail Group*, а також ситуацію з блокуванням значної кількості інтернет-ресурсів у РФ, методичний центр ЛОУНБ наполегливо рекомендує публічним бібліотекам Луганської області утримуватися від використання російських сервісів для розробки (розміщення) власних веб-сайтів.

Протягом 2016 – 2018 років методисти ЛОУНБ пропонували альтернативні рішення для безкоштовного створення та розміщення веб-сайтів бібліотек, зокрема з використанням платформи *Weebly*. На жаль, сталося непередбачуване: платформа заблокувала сама себе на території Східної Європи, а тому виникла проблема пошуку нових рішень.

Мета наданої консультації – допомогти публічним бібліотекам субрегіонального та базового рівня осучаснити роботу з власними офіційними сайтами та знайти успішні рішення цього завдання.

1. Сталий веб-сайт потребує фінансових та людський ресурсів.

Отже, якщо ви представляєте публічну бібліотеку субрегіонального рівня (центральну районну або велику публічну бібліотеку ОГТ), що обслуговує велику територію, є

методичним центром та має розгалужену структуру, то припустимо, що якісний і повноцінний веб-сайт із певною кількістю віддалених сервісів мав би для вас значення. Але треба усвідомлювати, що такий ресурс практично неможливо створити безкоштовно. Тож, якщо ви обираєте саме такий варіант веб-сайту для бібліотеки вам необхідно:

1.1. Зареєструвати власне DNS (доменне ім'я), яке можна використовувати незалежно від того, де і на яких умовах фізично розміщується ваш сайт та скільки раз ви переробляєте його під нові тренди. Доменне ім'я – це своєрідна адреса веб-сайту (саме набравши його в браузері, користувач потрапляє на ваш веб-сайт). Воно складається з назви та доменної зони і зчитується справа наліво: наприклад інтернет-адреса Луганської ОУНБ – library.lg.ua (де *ua* – національна доменна зона, *lg* – регіональна доменна зона, *library* – назва). Цей домен закріплено за закладом з 1996 року і не змінюється протягом більш 20-ти років, незалежно від несприятливих обставин, у яких опинилася бібліотека. Для отримання доменного імені необхідно укласти договір з будь-яким реєстратором доменів і щороку сплачувати за користування. Реєстраторів доменів в Україні безліч, але ми радимо користуватися послугами акредитованих Реєстраторів доменних імен.

Найвідоміші з них див. тут <http://uanic.net/spisok-akkreditovannyx-registratorov-domennyx-imen-v-domene-ukr/>. Вартість такої послуги коливається від 4 до 10 USD (100 – 250 грн.) за рік, залежно від домену верхнього рівня (TLD) в системі доменних імен мережі Інтернет. Так, доменне ім'я в домені '.укр' значно дешевше, ніж у домені '.ua' чи '.com', але останні варіанти надають більше переваг, оскільки є інтернаціональними.

1.2. Для сталого існування вашого сайту велике значення має його фізичне розташування – тобто місце його хостингу (hosting). Веб-хостинг – це надання дискового простору, підключення до мережі та інших ресурсів для розміщення фізичної інформації на сервері, що постійно перебуває у мережі. Термін "веб-хостинг" зазвичай стосується сервера, на якому розміщуються файли вашого веб-сайту або компанія-хостинг, що орендує для вас цей серверний простір. Мати власний сервер, що виконує функції веб-хостингу, – справа складна та коштовна, оскільки потребує окремих знань, фахівців та наявність коштовного обладнання. Тому розглянемо варіанти розміщення сайту на хостинг-компаніях, які майже всю роботу з підтримки сайту роблять за вас (стійке інтернет-підключення, достатній дисковий простір, ПЗ для підтримки вебу, резервне копіювання даних і т.д.). Їх так само безліч. Багато компаній надають одночасно послуги реєстрації доменних імен та веб-хостингу. Деякі з них безкоштовні, більшість – платні. Усі вони різняться пропонованими можливостями та потужностями. Відзначимо лише одне – що складніший функціонал вашого сайту, то потужніший сервер, необхідний для його розміщення, за що потрібно сплачувати більшу ціну. Послуга веб-хостингу зазвичай також сплачується щорічно (до безкоштовного хостингу ми звернемося трохи нижче) і досить сильно варіюється, але в середньому, для сайту невеликої потужності становить близько 40 USD (1 000 грн.) на рік. І це умови, якщо ви не використовуєте хостинг для спеціальних завдань – розташування бази даних електронного каталогу, бази читачів тощо. Тоді ціна вразі підвищується. Майте на увазі: платні доменні імена та хостинг не пов'язані одне з одним, тобто ви можете переносити свій сайт на різні хостинг-майданчики, при цьому не втрачаючи доменне ім'я.

Тож підсумовуємо:

Переваги платних послуг у сфері DNS та hosting – незалежність, сталість, варіативність. Усе залежить лише від вас і ваших фінансів та наявності фахівців ІТ-сфери.

Якщо ви зупиняєтеся саме на такому варіанті роботи з офіційним представництвом бібліотеки в Інтернет – ми можемо надати окремі рекомендації.

Сьогодні ж мова про можливість створити сайт безкоштовно і силами бібліотечних фахівців. Тож, почнемо концепції.

2. Доцільність перегляду концепції сайту публічної бібліотеки базового рівня, або «почніть з нуля».

Оскільки практика роботи у цифровому (Інтернет) просторі показує, що більшість аудиторії віддає перевагу отриманню інформації із соціальних мереж, відеоблогів та месенджерів, то саме там бібліотекарі розвивають власну активність та комунікацію. Сьогодні бібліотеки присутні у Facebook, Twitter, Youtube, навіть Pinterest. Останнім часом із розвитком мобільних пристроїв, бібліотекарі активно тяжіють до більш популярних новітніх засобів комунікації та застосунків – Instagram, Telegram, Snapchat, Viber. Бібліотека, як і будь-який бренд, повинна «йти за користувачем» та спілкуватися з ним на різних (в ідеалі – на всіх) популярних інформаційних майданчиках. Сучасному користувачу недостатньо бачити статичну інформацію на бібліотечному веб-сайті. Йому необхідно отримати від вас певну послугу у відділеному режимі – довідку, пошук у каталозі, електронну доставку документа тощо. Тому надання інформації на традиційному веб-сайті має трансформуватися у бік практичності. Веб-сайт бібліотеки слід розглядати як стартову сторінку для користувача або потенційного клієнта, з якою він почне знайомство з бібліотекою, а потім матиме можливість обрати той канал отримання інформації, який для нього найбільш зручний. З цим завданням найкраще впорається Landing Page (або цільова сторінка) – простий та ефективний вид ресурсу.

Трохи теорії: Що таке Landing Page?

Можна зустріти багато термінів, що застосовуються для цього виду ресурсу: сторінка приземлення, сторінка захоплення, цільова сторінка, односторінковий сайт, лендінг пейдж і т.і. Головне його призначення – спонукати користувача до певної дії. Як не диво, сьогодні цей інструмент на 10 – 30% ефективніший, аніж звичайний повноцінний сайт.

Landing rage створені інтернет-маркетологами в США приблизно 10 років тому. Одного разу вони зрозуміли: конкуренція на ринку зростає, інтернет-магазини і сайти стають краще і клієнтові все складніше зрозуміти, чому одна компанія краща за іншу. Завдяки жорсткій боротьбі на ринку і був створений новий формат сайту – landing page.

Зараз цей інструмент набирає популярності в боротьбі за клієнта. Дотримуючись порад маркетологів, ми бачимо, що він підходить найбільше:

- *Компаніям, що продають послуги*
- *Оптовим компаніям*

- *MLM-лідерам*
- *Інфобізнесу*
- *Компаніям-виробникам*
- *Компаніям, що продають товари*
- *Компаніям, що просувають унікальний або дорогий товар*
- *«Продавцям» навчальних програм*

Бачимо: щонайменше два пункти підходять бібліотекам. Адже ми працюємо у сфері інформаційних послуг і просуваємо унікальні послуги – бібліотечні. Тож, розглянемо бібліотечний сайт як стартовий майданчик для користувача та візитівку вашої бібліотеки в Інтернет, з якої він стартуватиме для спілкування з вами. До того ж, такий ресурс доволі просто розробляти та легко переносити з однієї платформи на іншу (що важливо, зважаючи на наш сумний досвід з Weebly).

Тож, від концепції переходимо до практичного втілення.

3. Розробляємо landing page бібліотеки

Зараз існує безліч спеціальних сервісів-конструкторів сайтів, використовуючи які можна створювати і повноцінні багатозадачні сайти, і landing page. Зазвичай, усі ці сервіси дозволяють створювати односторінкові сайти та безкоштовно розміщати їх на серверах конструкторів у якості субдоменів. Найбільш популярні конструктори сайтів сьогодні – *WordPress, Wix, Wishpond, Ucraft*. Для створення сайту-візитівки їх також можна використовувати, але зауважимо, що ці платформи є професійними і потребують хоча б основних знань з веб-проекування.

Ми ж пропонуємо використовувати платформи, на яких створити сайт-візитівку зможе і бібліотекар. Це такі сервіси як: *Readymag, Carrd* та їхні аналоги. Ці ресурси, як і вже відомі та згадувані нами вище, є сервісами розміщення та вбудованою системою розробки і керування невеличких веб-сайтів, а тому впораються із завданнями будь-якої публічної бібліотеки базового рівня. Вони легкі у використанні, мають розширений функціонал (на нашу думку, достатній для завдань бібліотечного сайту) та різноманітні й досить приємні «витребеньки», що здатні надати вашому сайту родзинки.

Трохи теорії: Сервісів для створення landing page, та їхні можливості:

ReadyMag – наша улюблена і проста в опануванні та зручна у використанні платформа для створення мультисторінкових сайтів-візитівок, сайтів-презентацій, сайтів-портфоліо тощо. Для роботи ресурс передбачає декілька планів: безкоштовний і платний. Зрозуміло, що безкоштовне використання сервісу децю обмежено в можливостях, але цього цілком достатньо для завдань бібліотечного сайту, з якими ми визначилися раніше. Працювати із сайтом можна і самостійно, і в командах, що дуже зручно в умовах бібліотеки, коли при створенні контенту доцільне розподілення обов'язків, або ж необхідно передавати адміністрування сайтом від однієї особи до іншої.

Платформа дозволяє використовувати різні віджети: HTML-розширення, анімацію, слайд-шоу, графіку, G-карти, різноманітні форми та інше.

Для того, щоб розробити landing page на ресурсі, необхідно просто зареєструватися, як і в будь-якому он-лайн сервісі, і почати працювати.

Webnode – схожий український сервіс, що дозволяє легко конструювати веб-сайт з готових шаблонів. Крім текстів, фотографій та відео, ви можете «упакувати» власну landing page усіма необхідними інструментами для зв'язку з клієнтами. Сервіс також безкоштовний і працювати з ним таа само легко, як із попередньо описаним онлайн-сервісом. Єдине, що викликає сумніви – його сталість, адже ресурс зовсім новий, і поки не зрозуміло, як він буде розвиватися.

Jimdo – німецький конструктор із візуальним редактором для створення сайтів-візитівок, блогів і е-магазинів. Акцент – на доброзичливий інтерфейс і простоту використання. Чим особливо цікавий Jimdo: він пропонує можливість напіваавтоматичного створення сайту, за допомогою Dolphin – алгоритму зі збірки сайту на основі введених користувачем даних. Розробники називають це штучним інтелектом, хоча, на нашу думку, вони перебільшують. Процес простий: відповідаєте боту на кілька запитань (ніша, назва галузі, ще щось), він шукає згадки про вас в мережі, після чого потрібно підтвердити правильність знайденого ним варіанту. Потім обираєте бажаний шаблон і стиль сайту з декількох варіантів, очікуєте хвилину і отримуєте персоналізовану візитівку. Якість безпосередньо залежить від кількості відомостей про вашу бібліотеку в Інтернеті і правдивості введених вами даних. Загалом, отримуєте результат середньої якості, але пропонуємо спробувати.

Launchrock – фактично платний конструктор веб-сайтів, але його можна безкоштовно використовувати для створення саме цільових сторінок. Ця платформа пристосована здебільшого для стартапів. Якщо ваша сторінка вже створена, ви можете поділитися нею в соціальних мережах. Це проста, безкоштовна та універсальна альтернатива платним платформам.

Carrd – дозволяє створювати односторінкові сайти будь-якого призначення: чи то особистий профіль, чи ж цільову сторінку або щось більш ускладнене. Користувачі можуть створити до трьох сайтів на один обліковий запис і безкоштовно використовувати всі основні функції платформи.

Weblium – конструктор веб-сайтів, що підтримує штучний інтелект, який дозволяє швидко створювати веб-сайти та цільові сторінки, зручні для мобільних пристроїв. Можна використовувати 200+ готових блоків і шаблонів, а також змінювати схеми дизайну одним клацанням мишки, а вбудований AI одразу покращує ваш дизайн під час внесення змін. Безкоштовний план враховує – субдомен, достатній набір інструментів та цілодобову підтримку сайту.

SITE123 – це один конструктор для створення сайтів-візитівок, компактних магазинів і блогів. Він підходить користувачам-початківцям. Бібліотекарі зможуть практично без клопоту запустити свій перший сайт. Візуальний редактор цього ресурсу децю специфічний. Сервіс дозволяє також підключати плагіни (додатки) різного характеру. Загалом, функціонал SITE123 підходить для створення візиток, блогів і landing page новачками. Налаштувань багато, але всі вони зрозумілі і результат якісний.

[Wix](#) – хоча й згадувався вище як платний потужний конструктор сайтів, але все ж дозволяє створювати досить гарні, професійні сайти-візитівки безкоштовно. Має все необхідне для створення повністю персоналізованого, високоякісного безкоштовного ресурсу. Пропонує близько 30 шаблонів цільових сторінок, власну бібліотеку зображень, додаткові програми. Користувачі можуть не лише створювати цільові сторінки, а й використовувати службу електронної пошти *WixShoutOut*.

[Ucraft](#) – теж згадуваний вище ресурс, призначений для професійної розробки та створення достатньо потужних ресурсів. Здебільшого використовується як платна платформа, але користувачі можуть за лічені хвилини безкоштовно створювати цільові сторінки і під'єднувати їх до доменів, що вже існують, або розміщувати їх як субдомен *Ucraft*. Доступно дев'ятнадцять шаблонів, але безкоштовний план обмежений однією цільовою сторінкою, на якій присутній водяний знак *Ucraft*.

I на завершення:

Методичний центр ЛОУНБ пропонує навчальні тренінги зі створення веб-сайтів формату *Landing Page* на прикладі використання сервісу **ReadyMag**.

Маємо надію, що ці методичні рекомендації разом із тренінгами, дозволять вам опанувати процес створення та підтримки сайтів-візитівок для публічних бібліотек та обрати ту платформу для розміщення вашого ресурсу, з якою вам буде зручніше працювати.

Контактна інформація (щодо організації тренінгів):

Email: gokylib@gmail.com

Телефон: 0952264458 (Крестиніна Наталія)

Телеграм канал: <https://t.me/goodlibrary>